

ров трасира пътя за тематичното разнообразие от информации, дописки и статии във възрожденската ни периодика.

Александър Екзарх, който от 1 януари 1850 г. поема изцяло редакцията на „Цариградски вестник“ при съществуващата обстановка и строга цензура, първоначално е предпазлив в отклика на актуални международни събития, задоволявайки се да отразява дипломатически посещения, като това на княз А. Меншиков, контакти на Високата Порта с други страни и пр. Високообразована личност, формирана във Франция, той се ползва с авторитет сред лидерите на полската емиграция в имперската столица, а чрез тях завързва познанства и между управляващите. Облегнат на тези си връзки, той успява да преодолее застрашаващото вестника безпаричие и започва с увереност журналистическата си дейност. Постепенно отделя повече място във вестника за идващи иззад граница важни новини. Основните му източници са френската и австрийската преса, към тях прибегва понякога и по злободневни щекотливи въпроси от османската политическа действителност. Така в края на 1850 г., желаейки да окуражи сънародниците, Ал. Екзарх препечатва от излизания в Смирна френски журнал „Емпарсиал“ съобщение за подготвен султански ферман, който забранявал употребата на думите „рая“ и „гяур“, в потвърждение на прокламираните десетилетие по-рано еднакви „правдини“ на християни и евреи с „отоманците“¹⁵.

По време на Кримската война в „Цариградски вестник“ Ал. Екзарх проследява, макар в хроникьорски стил, развоя на военните действия на противостоящите сили, съперничеството между които е отразил още в навечерието на конфликта. През 1856 г. той съевременно запознава българските читатели и с дискусиите на Парижкия конгрес по клаузите на мирния договор; публикува и текста на неговия най-важен 9 член¹⁶. Едно ново изследване върху този период даде убедителни аргументи да се преосмисли преценката за „Цариградски вестник“ като „инертен летописец“, посочвайки, че още по време на Кримската война той окончателно добива облика на типично информационен вестник, с чувствително нараснал дял на външнополитически новини¹⁷. Забелязва се и начало на преход от кратката новина към коментарна статия. Може да се добави, че от 1856 г. датират и първите опити на Ал. Екзарх да оспорва чрез вестника си някои лансирани от европейски журналисти твърдения, отнасящи се до реакцията на българите към Хатихумаюна и отправено до султана прошение от българска страна¹⁸. В редакторските бележки на Ал. Екзарх по тези два повода обаче се долавя двойственост в отстояваната позиция, съобразяване с цензурата и следвана линия на лоялност към правителството. По-лесно той се осмелява да изложи известни наблюдения за